

4 SEM TDC GEEC (CBCS) 4.1/4.2/4.3

2023

(May/June)

ECONOMICS

(Generic Elective)

Paper : GE-4.1/4.2/4.3

Full Marks : 80

Pass Marks : 32

Time : 3 hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions*

Paper : GE-4.1

(**Indian Economy—II**)

1. নির্দেশানুসারে তলত দিয়াসমূহৰ উত্তৰ দিয়া : 1×8=8

Answer the following as directed :

- (a) বাজকোষীয় দায়বদ্ধতা আৰু বাজেট পৰিচালনা আইনৰ
মূল উদ্দেশ্যটো লিখা।

Write the main purpose of the FRBM
Act.

- (b) ভাৰতত কৃষি খণ্ডৰ মূলধন গঠনত প্ৰভাৱ পেলাৱা যি কোনো এটা উপাদানৰ উল্লেখ কৰা।

Mention any one factor that influences capital formation in Indian agriculture.

- (c) ভাৰতীয় অৰ্থনীতিৰ কোনটো খণ্ডই মুঠ ঘৰুৱা উৎপাদনত সৰ্বাধিক বৰঙণি আগবঢ়াইছে?

Which sector of Indian economy has the largest contribution to GDP?

- (d) BOT-ৰ সম্পূৰ্ণ ৰূপটো কি?

What is the full form of BOT?

- (e) ১৯৯১ চনৰ নতুন অৰ্থনৈতিক নীতিমতে ভাৰতত প্ৰৱৰ্তন কৰা যি কোনো এটা ঔদ্যোগিক সংস্কাৰ ব্যৱস্থা উল্লেখ কৰা।

Mention any one industrial policy reform measure introduced in India under the New Economic Policy, 1991.

- (f) AGVB-ৰ সম্পূৰ্ণ ৰূপটো হৈছে ____।

(খালী ঠাই পূৰ কৰা)

The full form of AGVB is ____.

(Fill in the blank)

- (g) কৃষি বজাৰ ব্যৱস্থাৰ যি কোনো এটা প্ৰতিবন্ধকতা উল্লেখ কৰা।

Mention any one obstacle of agricultural marketing system in India.

- (h) ভূমি সংস্কাৰ ব্যৱস্থাৰ প্ৰধান উদ্দেশ্য কি আছিল?

What was the main objective of land reform measures?

2. তলৰ যি কোনো চাৰিটাৰ ওপৰত চমু টোকা লিখা। (প্ৰতিটো ১৫০ শব্দৰ ভিতৰত) : 4×4=16

Write short notes on any *four* of the following (within 150 words each) :

- (a) ১৯৯১ চনৰ নতুন অৰ্থনৈতিক নীতিত ৰাজকোষীয় সংস্কাৰ

Fiscal reforms in the New Economic Policy, 1991.

- (b) আমদানি-ৰপ্তানি নীতি

EXIM policy

- (c) বহনক্ষম কৃষিৰ ধাৰণা

Concept of sustainable agriculture

- (d) বিনিয়োগ প্ৰত্যাহাৰ নীতি

Disinvestment policy

- (e) কৃষি দৰ নীতি

Agriculture price policy

3. ভাৰতত সমান্তৰাল অৰ্থনীতিৰ সমস্যা সম্পৰ্কে ব্যাখ্যা কৰা। এই সমস্যা ৰোধৰ বাবে চৰকাৰে গ্ৰহণ কৰা ব্যৱস্থাসমূহ লিখা।

7+5=12

Explain the problems of parallel economy in India. State the measures adopted by the Government to prevent this problem.

অথবা/Or

এখন দেশৰ অৰ্থনীতি শক্তিশালী কৰাৰ ক্ষেত্ৰত বৈদেশিক বাণিজ্য নীতি ফলদায়ক আহিলা হ'ব পাৰেনে? ভাৰতীয় অৰ্থনীতিৰ প্ৰেক্ষাপটত তোমাৰ উত্তৰ প্ৰস্তুত কৰা।

12

Whether foreign trade policy is instrumental to strengthen the economy of a country? Prepare your answer in the context of Indian economy.

4. কৃষিৰ বৈচিত্ৰ্যকৰণ মানে কি? বৰ্তমানৰ প্ৰেক্ষাপটত কৃষিৰ বৈচিত্ৰ্যকৰণৰ গুৰুত্ব সম্পৰ্কে ব্যাখ্যা কৰা।

4+7=11

What is agricultural diversification? Explain the importance of agricultural diversification in the present-day context.

অথবা/Or

স্বাধীনোত্তৰ ভাৰতত কৃষিৰ গাঁথনিগত পৰিৱৰ্তন সম্পৰ্কে আলোচনা কৰা।

11

Discuss the changing structure of Indian agriculture since the Independence.

P23/1194

(Continued)

5. ভাৰতীয় অৰ্থনীতিত প্ৰত্যক্ষ বৈদেশিক বিনিয়োগৰ ফলাফল সম্পৰ্কে ব্যাখ্যা কৰা। প্ৰত্যক্ষ বৈদেশিক বিনিয়োগৰ দ্বাৰা সকলোবোৰ ৰাজ্য সমভাৱে উপকৃত হৈছেনে? তোমাৰ উত্তৰৰ সমৰ্থনত যুক্তি দিয়া।

6+5=11

Explain the consequences of foreign direct investment in Indian economy. Whether all the States are equally benefitted by this? Show reasons in support of your answer.

অথবা/Or

MSME কি? ইয়াৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ কি কি? ভাৰতীয় অৰ্থনীতিত MSME-ৰ ভূমিকা আৰু গুৰুত্ব সম্পৰ্কে ব্যাখ্যা আগবঢ়োৱা।

2+4+5=11

What is MSME? State the features of it. Explain the role and importance of MSME in Indian economy.

6. অৰ্থনৈতিক সংস্কাৰৰ পৰৱৰ্তী কালত ভাৰতৰ সেৱাসেখণ্ডলৈ অহা গতিশীলতা সম্পৰ্কে উদাহৰণসহ আলোচনা কৰা।

11

Illustrate the dynamics of services sector during post-reform period in India.

অথবা/Or

অৰ্থনৈতিক সংস্কাৰৰ পূৰ্বে তথা পৰৱৰ্তী সময়ছোৱাত ভাৰতৰ বৈদেশিক দেনা-পাওনা পৰিশোধৰ হিচাপৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা।

Discuss the balance of payments position of India during pre- and post-reform period.

P23/1194

(Turn Over)

7. ভাৰতৰ প্ৰধান বণ্টানিজাত পণ্যদ্রব্যবোৰ কি কি? সাম্প্ৰতিক কালত ভাৰতৰ পণ্যদ্রব্য আৰু অদৃশ্যমান সামগ্ৰীৰ লেনদেনৰ গতিধাৰা সম্পৰ্কে ব্যাখ্যা কৰা।

11

What are the major export items of India? Explain the trend of transaction of merchandise and invisible items in recent years.

অথবা/Or

বিশ্ব বাণিজ্য সংস্থাৰ উদ্দেশ্যবোৰ লিখা। এই সংস্থাৰ কৃষি চুক্তিখন আলোচনা কৰা। ভাৰতৰ দৰে উন্নয়নশীল দেশৰ পক্ষে এই চুক্তিখন উপযোগী নে? যুক্তি দিয়া।

3+5+3=11

State the objectives of the World Trade Organization. Explain its agreement on agriculture. Whether this agreement is useful for developing country like India? Give reason.

Paper : GE-4.2

[Economic History of India (1817-1947)]

1. তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ উত্তৰ লিখা/শুদ্ধ উত্তৰটো বাছি উলিওৱা : 1×8=8

Answer the following questions/Choose the correct answer :

- (a) ভাৰতৰ ঔপনিৱেশিক শোষণ বুলিলে কি বুজা?
What do you mean by colonial exploitation of India?
- (b) ব্ৰিটিছৰ শাসনৰ অধীনত ভাৰতত সঘনাই দেখা দিয়া দুৰ্ভিক্ষৰ যি কোনো এটা গুৰুত্বপূৰ্ণ কাৰণ উল্লেখ কৰা।
Mention any one important cause of frequent famines in India under British rule.
- (c) দ্বিখণ্ডিতকৰণৰ ফলত ভাৰতৰ অৰ্থনীতিত সৃষ্টি হোৱা যি কোনো এটা অৰ্থনৈতিক প্ৰভাৱ লিখা।
Write any one economic consequence of Partition on Indian economy.
- (d) বৈদেশিক মূলধনে ঔপনিৱেশিক ভাৰতবৰ্ষৰ অৰ্থনীতিত সৃষ্টি কৰা যি কোনো এটা লাভজনক প্ৰভাৱ লিখা।
Write any one benefit of foreign capital on the economy in colonial India.
- (e) ব্ৰিটিছৰ সময় কালত ভাৰতৰ বণ্টানি বাণিজ্যৰ যি কোনো এটা গুৰুত্বপূৰ্ণ বৈশিষ্ট্য উল্লেখ কৰা।
Mention any one important feature of India's export during the British period.

- (f) ব্ৰিটিছৰ কালত ভূমি ৰাজহ ব্যৱস্থাই ভাৰতবৰ্ষৰ কৃষকৰ ওপৰত সৃষ্টি কৰা যি কোনো এটা প্ৰভাৱ লিখা।

Write any one effect of land revenue system on Indian farmers during the British period.

- (g) তলৰ কোনজন ব্যক্তিয়ে 1867-68 চনত ভাৰতৰ জাতীয় আয় আৰু জনমুখি আয় ক্ৰমে ₹ 340 কোটি আৰু ₹ 30 হিচাপে গণনা কৰিছিল?

Who of the following in 1867-68 estimated the national income and per capita income of India at ₹ 340 Crores and ₹ 30 respectively?

- (i) ডব্লিউ. দিগবে

W. Digby

- (ii) এফ. জে. এটকিনছন

F. J. Atkinson

- (iii) দাদাভাই নৌৰজি

Dadabhai Naoroji

- (iv) পি. চি. মহলানবিশ

P. C. Mahalanobis

- (h) ভাৰতৰ অৰ্থনীতিৰ এক প্ৰধান দুৰ্যোগ আছিল বেংগলৰ দুৰ্ভিক্ষ, য'ত প্ৰায় 3 নিযুত লোকৰ মৃত্যু হৈছিল। এই বেংগলৰ দুৰ্ভিক্ষ তলৰ কোনটো চনত সংঘটিত হৈছিল?

The famine in Bengal was a major disaster in Indian Economy in which about 3 million people died. In which year the Famine in Bengal was occurred?

- (i) 1943

- (ii) 1930

- (iii) 1940

- (iv) 1938

2. চমু টোকা লিখা (যি কোনো চাৰিটা) :

5×4=20

Write short notes on the following (any four) :

- (a) উত্তৰাধিকাৰী আইন

The laws of inheritance

- (b) নিৰ্গমন তত্ত্ব

Drain theory

- (c) ব্ৰিটিছৰ কালত ভাৰতৰ কৃষিৰ বাণিজ্যিকৰণৰ প্ৰভাৱ

Effects of commercialization of Indian agriculture during the British period

(d) ব্ৰিটিছ কালত ভাৰতৰ ৰূপাহী বস্ত্ৰ উদ্যোগ
Cotton Textile Industry of India during
the British period

(e) ৰাণাডে-ৰ অৰ্থনৈতিক ধাৰণা
Economic ideas of Ranade

3. (a) মোহন দাস ৰবীন্দ্ৰনাথ গান্ধীৰ গুৰুত্বপূৰ্ণ অৰ্থনৈতিক
ধাৰণাসমূহ ব্যাখ্যা কৰা। 10
Explain about the important economic
ideas of M. K. Gandhi.

অথবা/Or

(b) ভাৰতৰ প্ৰাক-স্বাধীনতাকালৰ অৰ্থনৈতিক গঠন আৰু
নীতিৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা। সেই সময়ৰ অৰ্থনৈতিক
নীতিসমূহ ভাৰতৰ উন্নয়নৰ বাবে অনুকূল আছিল বুলি
ভাবানে? 7+3=10

Describe the economic structure and
policies of pre-Independence era in
India. Do you think that the economic
policies were conducive for economic
development?

4. (a) ব্ৰিটিছ কালত ভাৰতৰ জনসংখ্যাৰ প্ৰধান বৈশিষ্ট্যসমূহ
ব্যাখ্যা কৰা। 11
Explain the demographic features of
India during the British period.

অথবা/Or

(b) ব্ৰিটিছ কালত ভাৰতৰ জাতীয় আয় আৰু জনমূৰি আয়ৰ
গতিধাৰা আৰু গঠন প্ৰকৃতি সম্পৰ্কে ব্যাখ্যা কৰা। 11

Explain about the trend and
composition of national income and per
capita income of India under the
British rule.

5. (a) ব্ৰিটিছ কালত ভাৰতবৰ্ষৰ কৃষিৰ প্ৰধান শস্যসমূহৰ
কাৰ্যক্ষমতা আৰু উৎপাদনশীলতাৰ গতিধাৰা সম্পৰ্কে
বিশ্লেষণ কৰা। 10

Analyse the trend in performance and
productivity of major crops in India
during the British rule.

অথবা/Or

(b) প্ৰাক-স্বাধীনতাৰ সময়ত ভাৰতৰ কৃষিক্ষণ আৰু জলসিঞ্চনৰ
ওপৰত ব্যাখ্যা আগবঢ়োৱা। বিভাজনৰ সময়ত ভাৰতৰ
কৃষিক্ষণত কেনেকোৱা প্ৰভাৱ পৰিছিল? 7+3=10

Discuss the agricultural credit and
irrigation system that prevailed in the
pre-independence India. How did the
Partition impact Indian agriculture?

6. (a) ব্ৰিটিছ শাসনত ভাৰতৰ অৰ্থনীতিৰ উন্নয়নত ৰেল
পৰিবহণ ব্যৱস্থাই কিদৰে প্ৰভাৱ সৃষ্টি কৰিছিল?
উপনিৱেশিক লক্ষ্য পূৰণৰ বাবেই ভাৰতবৰ্ষত ৰেল
পৰিবহণ ব্যৱস্থাৰ উন্নয়ন সাধন কৰা হৈছিল আৰু
ভাৰতীয় অৰ্থনীতিত পৰিৱৰ্তন সৃষ্টিৰ ভূমিকা পালনত ই
ব্যৰ্থ হৈছিল বুলি তুমি বিশ্বাস কৰানে? 7+4=11

In what way did the Railways affect the growth of the Indian economy during the British rule? Would you agree that the Railways were developed in India primarily to serve colonial objectives and failed to play a transformative role in Indian economy?

অথবা/Or

- (b) ব্রিটিছৰ কালত ভাৰতৰ ঔদ্যোগিক অগ্ৰগতি সৃষ্টিত দেখা দিয়া প্ৰতিবন্ধকতাসমূহ ব্যাখ্যা কৰা। 11

Explain about the constraints of industrial breakthrough in India under the British rule.

7. (a) ব্ৰিটিছৰ কালত ভাৰতত গ্ৰহণ কৰা ৰাজকোষীয় নীতিৰ এক সমালোচনামূলক ব্যাখ্যা কৰা। 10

Critically analyse the fiscal policy adopted in India during the British rule.

অথবা/Or

- (b) অৰ্থনৈতিক নিৰ্গমন বুলিলে কি বুজা? ব্ৰিটিছৰ শাসনত ভাৰতৰ অৰ্থনীতিত সৃষ্টি হোৱা ইয়াৰ প্ৰভাৱক ব্যাখ্যা কৰা। 10

What is meant by economic drain? Briefly explain its causes and consequences on Indian Economy during the British rule.

Paper : GE-4.3

(Public Finance)

1. তলত দিয়াসমূহৰ নিৰ্দেশ অনুসৰি উত্তৰ দিয়া : 1×8=8

Answer the following as directed :

- (a) কল্যাণ অৰ্থনীতি মানে কি?
What is welfare economics?
- (b) ৰাজহুৱা ব্যয়ৰ লাভ তত্ত্বটোৰ প্ৰৱক্তা কোন?
Who is the proponent of the benefit theory of public expenditure?
- (c) বাহ্যিকতাৰ আভ্যন্তৰীণকৰণৰ এটা পদ্ধতি উল্লেখ কৰা।
Mention one method of internalising externalities.
- (d) কৰৰ আপাতন মানে কি?
What is incidence of tax?
- (e) কৰৰ অতিবিক্ত বোজা মানে কি?
What is excess burden of tax?
- (f) GST-ৰ পূৰ্ণ ৰূপটো লিখা।
Write the full form of GST.
- (g) বিত্তীয় নীতি মানে কি?
What is monetary policy?
- (h) এটা ৰাজ্যিক কৰৰ নাম লিখা।
Write the name of a State tax.

2. তলৰ যি কোনো চাৰিটাৰ ওপৰত চমু টোকা লিখ। (প্রতিটো ১০০ শব্দৰ ভিতৰত) : $4 \times 4 = 16$

Write short notes on any *four* of the following (within 100 words each) :

- (a) সমতাপূৰ্ণতা বনাম দক্ষতা
Equity versus efficiency
- (b) মুক্ত আৰোহীৰ সমস্যা
Free rider problem
- (c) শোধনমূলক কৰ আৰু বাজসাহায্য
Corrective taxes and subsidies
- (d) কৰৰ অগ্রগামী স্থানান্তৰকৰণ আৰু পশ্চাদ্গামী স্থানান্তৰকৰণ
Forward and backward shifting of taxes
- (e) বাজকোষীয় নীতিৰ উদ্দেশ্যসমূহ
Objectives of fiscal policy

3. তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ উত্তৰ লিখ। (প্রতিটো ৫০০ শব্দৰ ভিতৰত) :

Answer the following questions (within 500 words each) :

- (a) চৰকাৰী বিত্ত বিজ্ঞানৰ প্ৰধান ভাগবোৰৰ গুৰুত্ব সম্পৰ্কে আলোচনা কৰা। চৰকাৰী বিত্ত বিজ্ঞানৰ আদৰ্শনিষ্ঠ পদক্ষেপ মতে দিয়া চৰকাৰৰ কাৰ্যসমূহ বৰ্ণনা কৰা।

$7+7=14$

Discuss the importance of the various components of public finance. Describe the government functions according to the normative approach to public finance.

অথবা/Or

- (b) কল্যাণ অর্থনীতিৰ সন্দৰ্ভত পেৰেটো দক্ষতা আলোচনা কৰা। বজাৰ ব্যৰ্থতা সম্পৰ্কে এক বিস্তাৰিত বৰ্ণনা আগবঢ়োৱা। $7+7=14$

Discuss Pareto efficiency in the context of welfare economics. Elaborate on the concept of market failure.

- 4. (a) বাজহুৱা দ্ৰব্যৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ উদাহৰণসহ ব্যাখ্যা কৰা। বিশুদ্ধ আৰু অশুদ্ধ দ্ৰব্য কি? বাজহুৱা দ্ৰব্যৰ ক্ষেত্ৰত বজাৰ কিয় বিফল হয়? $5+4+5=14$

Explain the characteristics of public goods with examples. What are correct and incorrect goods? Why does the market fail in case of public goods?

অথবা/Or

- (b) বাজহুৱা ব্যয় ভাৰসাম্যতাৰ লিনদাহলৰ তত্ত্বটোৰ এক সমালোচনাত্মক আলোচনা দাঙি ধৰা। 14

Critically discuss the Lindahl's theory of equilibrium of public expenditure.

- 5. (a) উপযুক্ত চিত্ৰসহ ক'জৰ তত্ত্বটো ব্যাখ্যা কৰা। 14

Explain Coase theorem with suitable diagrams.

অথবা/Or

- (b) পূৰ্ণ প্ৰতিযোগী বজাৰ আৰু একচেটিয়া বজাৰত উপাদান কৰৰ আপাতন সম্পৰ্কে উপযুক্ত চিত্ৰসহ ব্যাখ্যা কৰা।

7+7=14

Explain the incidence of factor taxes under perfect competition and monopoly with suitable diagrams.

6. (a) ভাৰত চৰকাৰৰ সাম্প্ৰতিক মুদ্ৰাগত আৰু ৰাজকোষীয় নীতিৰ পৰিৱৰ্তনসমূহ আলোচনা কৰা। 7+7=14

Discuss the recent changes in the monetary and fiscal policies of the government of India.

অথবা/Or

- (b) ভাৰতৰ কেন্দ্ৰীয় বাজেট, ২০২৩-২৪-ৰ প্ৰধান বৈশিষ্ট্যসমূহ আলোচনা কৰা। 14

Discuss the main features of the India's Central Budget, 2023-24.

★ ★ ★